

KONGREGACE PRO KNĚZE

EUCHARISTIE, PRAMEN SVATOSTI V KNĚŽSKÉ SLUŽBĚ

VYDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

PRAHA 2004

(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

Drazí přátelé kněží,

Světový den modliteb za posvěcení kněží, který budeme slavit v radostném ovzduší blížící se slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, je mi příležitostí, abych se společně s vámi zamyslel nad darem naší kněžské služby, abych sdílel vaši pastorační péči o všechny věřící a celé lidstvo, a zvláštním způsobem o tu část Božího lidu, která je svěřena vašim ordinářům, s kterými starostlivě a obětavě spolupracujete.

Téma, které vám předkládám tento rok, se vztahuje k encyklice *Ecclesia de Eucharistia*, kterou vám věnoval Svatý otec Jan Pavel II. k Zelenému čtvrtku minulého roku, roku pětadvacátého výročí svého pontifikátu a Roku růžence: „*Eucharistie, pramen svatosti v kněžské službě.*“

1. Stvoření pro lásku

„*Buďte svatí, neboť já Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.*“ (Lv 19,2) Kniha Leviticus nám připomíná milost a cíl každého věřícího člověka a zvláštním způsobem každého, kdo byl povolán ke služebnému kněžství: svatost, jež je důvěrným vztahem s Bohem, bezvýhradnou láskou k církvi a ke všem duším. Povolání ke kněžství „je v podstatě povoláním ke svatosti v té formě, která vyplývá ze svátosti kněžství.“¹ Kněz je v daných okolnostech, tam, kam ho Bůh postavil, volán setkat se s Kristem, poznat ho a milovat ho ve své službě a stále více se s Ním ztotožňovat.

Jestliže o blížící se slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova udržíme svůj pohled obrácený k Pánu, k jeho jedinému, nejvyššímu a věčnému kněžství, rozšíří se naše obzory za hranice našeho každodenního života a naše bytí se obohatí o rozměr více univerzální a misijní.

„*Hle, říkám vám: Zvedněte oči a podívejte se na pole: jsou už bílá ke žnítí.*“ (Jan 4,35) Tato Pánova slova ještě dnes zaznívají v našem srdci a ukazují nesmírné obzory poslání lásky vtěleného

¹ JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská exhortace o výchově kněží v současných podmínkách *Pastores dabo vobis*, 33. Praha : Zvon, 1993.

Slova, poslání, které se stává naším: On je svěřil a odevzdal do dědictví celé církvi, a zvláštním způsobem uvnitř církve nám, kteří jsme nositeli služebného kněžství. Opravdu velké je *tajemství lásky*, jehož jsme my, kněží, služebníky!

Skutky apoštolů nám připomínají, že Ježíš, s kterým apoštolové žili, jedli a sdíleli námahu každého dne, je stále přítomen ve své církvi. Kristus je v ní přítomen nejen proto, že k sobě neustále přitahuje všechny věřící z onoho trůnu milosti a slávy, kterým je jeho spasitelský kříž (srov. Kol 1,20), a tak tvoří se všemi lidmi všech dob *jediné Tělo*, ale také proto, že je stále přítomen v čase a zvláštním způsobem jako Hlava a Pastýř poučuje, posvěcuje a neustále vede svůj lid. Taková přítomnost se uskutečňuje skrze služebné kněžství, které On ustanovil v lůně své církve. Proto každý kněz může opakovat, že byl vybrán, posvěcen a vyslán, aby nechal vyniknout současnost Krista, jehož se stává právoplatným představitelem a hlasatelem.²

Kristův život, jehož jsme nositeli, *Christo-foroi*, je jako voda, která stéká uprostřed skalnatého srázu na vyprahlou zemi a činí ji úrodnou. S příchodem Krista do konkrétního času a prostoru člověka přestala být historie vyprahlou půdou, jak se zdálo před vtělením, a přijala význam a hodnotu univerzální naděje.

„Poté, co jsme obdrželi slovo Boží jako dešť z nebe,“ napsal Svätý otec před více než čtyřmi roky v bula k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000, „se už nemůžeme dívat na svět jako na vyprahlou zemi; ani si nesmíme myslet, že se staneme jedním chlebem, jestliže zabráníme, aby mouka byla spojena působením vody, která na nás byla vylita (srov. SVATÝ IRENEJ. *Contro le eresie*, III, 17: PG 7, 930).“³

² KONGREGACE PRO KNĚZE. *Direktář pro službu a život kněží*, 7. Praha : Sekretariát České biskupské konference, 1995.

³ JAN PAVEL II. Bula k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000 *Incarnationis mysterium*, 4. Praha : Sekretariát České biskupské konference, 1999.

2. Se srdcem Krista

To, co je třeba k dosažení štěstí, není pohodlný život, ale zamílované srdce, podobné jako srdce Krista. Nejsvětější a milosrdné Srdce Ježíšovo, probodené kopím na kříži na znamení totálního darování se, je nevyčerpatelným zdrojem pravého pokoje a výrazem oné očišťující a zachraňující lásky, kterou nám „*projevil až do krajnosti*“ (srov. Jan 13,1), a tak položil základ Božího přátelství s lidmi.

Slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova nás vyzývá k radosti lásky v darování se druhým: „*Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci.*“ (Ž 98,1)

Drazí kněží, podivuhodnou věcí je váš život, tajemstvím Božího vyvolení a darem jeho milosrdenství, vyjádřený tak výstižně prorokem Jeremjášem: „*Dříve než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka.*“ (Jr 1,5) Nejen kněžství, ale i cesta přípravy na ně je darem, neboť jak říká svätý Pavel, „*nikdo si nemůže tu důstojnost vzít sám, nýbrž musí být povolán od Boha*“ (Žid 5,4).

Pro všeobecné kněžství jsme všichni Kristovými služebníky. Jak říká svätý Pavel v druhém listě Korint'anům, *jsme služebníky radosti lidí* (srov. 2 Kor 1,24). Ale služebné kněžství – připomeňme si to slovy Pavla VI. – „není řemeslo nebo jakákoliv služba vykonávána ve prospěch církevní komunity, ale služba, která se zcela zvláštním způsobem a nesmazatelným charakterem účastní na moci Kristova kněžství díky svätosti kněžského svěcení.“⁴

Lidé touží kontemplovat v knězi tvář Krista, potkat v něm člověka, který je „*ustanoven pro lid v jeho záležitostech u Boha*“ (Žid 5,1) a který může říct se svätým Augustinem: „*Naší vědou je Kristus a naší moudrostí je rovněž Kristus. On nám dodává víru ohledně časných skutečností a zjevuje nám pravdy, které se týkají skutečností věčných.*“⁵

⁴ PAVEL VI. *Messaggio ai sacerdoti*, 30.6.1968, alla Chiusura dell'anno della Fede.

3. Skrže eucharistii, která je naší silou a nadějí

Evangelia mluví o iniciativě Krista, který kráčeje po vodách přináší pomoc a útěchu apoštolům, kteří jsou v loďce zmítané vlnami Tiberiadského jezera (srov. Mt 14,22-32).

To je pozvání k oživení naší plné důvěry v Krista. On opakuje také nám povzbuzení, kterým se obrátil na apoštoly v loďce: „*Vzmužte se! To jsem já, nebojte se!*“ (Mt 14,27) Nenechejme se zastrašit těžkostmi, důvěřujme Mu! Kněžské povolání, s účinností do vás zasažené Kristem a vámi přijaté s obětavou pokorou, jako úrodná země vydá určitě hojné plody.

Jako Petr pojďme vstříc Ježíši Spasiteli a upírejme svůj pohled na jeho milosrdnou tvář: pouze pohled Ukřižovaného a Zmrtvýchvstalého, kontemplovaný v naší modlitbě a ve svátosti smíření, může přemoci tíhu naší malosti, našich omezení a našich hříchů. Svátý Jan Zlatoústý v komentáři tohoto evangelního úryvku zdůrazňuje: „Pokud chybí naše spolupráce, i Boží pomoc vyjde nazmar.“⁶

Zvláště v eucharistii objevíme pravdu a účinnost Kristových slov a skutků: „Ježíš hned vztáhl ruku, zachytil ho a řekl mu: „Malověrný, proč jsi pochyboval?““ (Mt 14,31) Boží ruka nás podpírá a temné vody rozvířené naší pýchou a zlým duchem ztratí svoji moc. Z eucharistie načerpáme sílu Kristovy lásky. O tom píše Svátý otec v encyklice o eucharistii: „Každé úsilí o svatost, každá činnost tíhnoucí k tomu, aby uskutečnila poslání církve, každé provedení pastoračních plánů musí čerpat nezbytnou sílu z eucharistického tajemství a k němu se musí zaměřovat jako k svému vyvrcholení.“⁷

Bůh po vás, diecézních, misijních a řeholních kněžích, žádá, abyste se v této svaté službě všemožně a s nadšením snažili znovu objevit, zvláště v eucharistii, krásu vašeho kněžského povolání. Každý ať se stane vychovatelem k povolání, aniž by se bál předkládat radikální volby svatosti.

Vědomi si toho, jak prohlašuje svatý farář arský, že „kněz je láskou Kristova srdce“⁸, jak bychom mohli nevzpomenout, že nic není víc povznášející než nadšené svědectví vlastního povolání? „Kněz,“ říká znovu svatý Jan Maria Vianney, „je něco tak nesmírného, že kdyby to on sám pochopil, zemřel by.“⁹

Jako hlídka Božího domu, kterým je církev, bděme, aby se v našich farnostech podnítilo a oživilo setkání s ukřižovaným a zmrtvýchvstalým Kristem. Vyvarujme se úskalí aktivismu, kde častokrát ztroskotaly nejlepší apoštolské a pastorační plány a kde uschla mnohá vinná réva nasazená ve službě, protože nebyla odpovídajícím způsobem zavlažována Božím slovem a Jeho přítomností v eucharistii. Slovy Svátého otce opakuje: „V prostých způsobách chleba a vína, proměněných v jeho tělo a krev, Kristus kráčí s námi jako naše síla a náš pokrm na cestu a činí z nás svědky naděje pro všechny.“¹⁰

Umožněme prožít věřícím křesťanům zkušenost večeřadla, která byla pro apoštoly v určitém smyslu prvním formačním kurzem. Ve večeřadle Mistr umyl nohy svým učedníkům poté, co je poučil, a předjal krvavou oběť kříže tím, že se cele a pro vždy daroval ve způsobách chleba a vína. Ve večeřadle se nacházeli apoštolové v očekávání Letnic a „jednomyslně setrvali v modlitbách spolu se ženami, s Ježíšovou matkou Marií a s jeho příbuznými“ (Sk 1,14).

Na tento rok připadne 150. výročí vyhlášení dogmatu o neposkvrněném početí Panny Marie, které vyhlásil 8. prosince 1854 blahoslavený Pius IX. Vzávějme proto se zvláštní důvěrou Pannu Marii, která byla počata bez poskvrny prvotního hříchu. Prosme ji, ženu „eucharistie“, aby v nás stále podporovala touhu ztotožnit se cele s jejím Synem, být *ipse Christus, alter Christus*, abychom byli všude hlasateli evangelia, odborníci lidství, znalci srdcí dnešních lidí, abychom byli účastní jejich radostí a nadějí, úzkostí a smutků, abychom byli zároveň kontemplativní, zamilovaní do Boha.

⁵ SVATÝ AUGUSTIN. *De Trinitate* 13, 19,24: NBA 4, s. 555.

⁶ SVATÝ JAN ZLATOÚSTÝ. *Komentář k evangeliu svatého Matouše*, č. 50.

⁷ JAN PAVEL II. Encyklika *Ecclesia de Eucharistia*, 60. Praha : Karmelitánské nakladatelství, 2003.

⁸ *Esprit du Curé d'Ars*, M. Vianney dans ses catéchismes, ses homélies et sa conversation, édition de Téqui, Paris 1935, s. 117.

⁹ *Tamtéž*, s. 113.

¹⁰ JAN PAVEL II. Encyklika *Ecclesia de Eucharistia*, 62. Praha : Karmelitánské nakladatelství, 2003.

Obrátme se na Marii, *Královnu apoštolů a Matku kněží*. Prosme ji, aby nás doprovázela na naší cestě služebného kněžství, jako doprovázela apoštoly a první učedníky do večeřadla. K ní, Hvězdě evangelizace, se obracejme s důvěrou, aby Pán na její přímluvu dal každému dar věrnosti v kněžském povolání. Ať Neposkrvněné početí září uprostřed našich církevních komunit a mění je na povznášející znamení mezi lidmi jako „*město položené na hoře*“ a jako „*svítilnu na podstavci, aby svítila všem v domě*“ (srov. Mt 5,14-15).

V Římě 18. června 2004 na slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova u příležitosti Světového dne modliteb za posvěcení kněží.

kardinál Darío Castrillón Hoyos
prefekt Kongregace pro kněze

Seznam dokumentů vydaných v této ediční řadě

1. Náboženský rozměr výchovy v katolické škole (1994)
2. Katolická škola (1994)
3. Všeobecné katechetické direktorium (1994)
4. Ekumenický direktář (1995)
5. Direktář pro službu a život kněží (1995)
6. Koncerty v kostelích (1995)
- 6a. Dokumenty o sdělovacích prostředcích (1996)
7. Všeobecné katechetické direktorium (1998)
- 7a. Vademekum pro zpovědníky (1997)
8. Katolická škola na prahu třetího tisíciletí (1998)
9. Stanovisko učitelského úřadu k „*Professio fidei*“ (2000)
10. Etika ve sdělovacích prostředcích (2000)
11. Fatimské poselství (2000)
12. *Dominus Iesus* (2000)
13. Oběžník o nutnosti a potřebnosti inventarizace a katalogizace církevních kulturních statků (2001)
14. Rodina, manželství a „fakticky existující soužití“ (2001)
15. Příprava na velikonoční svátky a jejich slavení (2001)
16. Instrukce k některým otázkám ohledně možnosti laiků podílet se na službách vykonávaných kněžími (2001)
17. Příprava na svátost manželství (2001)
18. Církev a internet. Etika na internetu (2002)
19. Církevní knihovny v poslání církve (2002)
20. Základní normy pro formaci trvalých jáhnů. Směrnice pro službu a život trvalých jáhnů (2002)
21. Farář, pastýř a vůdce farního společenství (2002)
22. Instrukce k některým otázkám ohledně působení a chování katolíků v politickém životě (2003)
23. Všeobecné pokyny k Římskému misálu (2003)
24. Ježíš Kristus, nositel živé vody. Křesťanské zamyšlení nad „*New Age*“ (2003)
26. Svědectví katolického laika ve škole o víře (2003)

27. Úvaha ohledně návrhu právního uznání svazků mezi homosexuály (2003)
28. Eucharistie, pramen svatosti v kněžské službě (2004)